

УДК 351.713:343.57(477)

О. П. Федотов,
кандидат юридичних наук, доцент кафедри морського
та митного права Одеської національної юридичної академії

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ БОРЬБИ МИТНИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ З КОНТРАБАНДОЮ НАРКОТИКІВ

Загальновідомо, що контрабанда завжди була й залишається одним із найнебезпечніших злочинних явищ у сфері як господарської діяльності, так і суспільного життя. Це проблема, яка не обходить жодну з країн світу, і останнім часом це явище завдяки процесам світової інтеграції та глобалізації стало проблемою без кордонів.

Незаконне переміщення через митний кордон наркотичних речовин традиційно перебувало й перебуває в центрі уваги кримінальних угруповань як один із способів швидкого збагачення.

Сучасна контрабанда наркотиків характеризується збільшенням масштабів і стрімким зростанням обсягів, високим ступенем організованості, технічного забезпечення, регіональними й міжнародними зв'язками. Транснаціональні міжнародні наркотичні альянси почали активно використовувати відкритість нашої країни та її територію для розповсюдження небезпечного зілля й отримання наркоприбутків. Уже протягом декількох років наркоситуація в Україні характеризується активізацією спроб міжнародних наркосиндикатів використовувати українських громадян для збуту й транзиту наркотиків, а також використовувати виробничий та інтелектуальний потенціал нашої держави для незаконного виробництва наркотичних речовин і прекурсорів.

Масштаби контрабанди наркотиків значною мірою залежать від реальної сили державної влади, стабільності законодавства, рівня захищеності державних кордонів, досвіду боротьби правоохоронних органів із контрабандою та порушеннями митних правил і злочинністю в цілому, і в цьому аспекті без перебільшення можливо стверджувати, що одним із першочергових завдань діяльності Державної митної служби України є боротьба з контрабандою наркотиків¹. Із цією метою в митній інфраструктурі України у 1994 році були створені і введені в структури відділень по боротьбі з контрабандою та порушеннями митних правил регіональних митниць і відділів по боротьбі з контрабандою та порушеннями митних правил митниць і митниць прямого підпорядкування відділи та сектори по боротьбі з незаконним переміщенням наркотиків². Згодом (у 2002 році) [2], з метою активізації діяльності підрозділів митних органів по боротьбі з контрабандою наркотиків, надання їм практичної та методичної допомоги, забезпечення умов для надійної взаємодії зі спецпідрозділами правоохоронних органів України та іноземних держав, у тому числі проведення контрольованих поставок наркотиків, у центральному апараті Державної митної служби України (в Управлінні організації боротьби

з контрабандою та порушеннями митних правил [3]) було створено відділ по боротьбі з контрабандою наркотиків.

У структуру відділів боротьби з незаконним переміщенням наркотиків регіональних митниць і митниць прямого підпорядкування входить ще і кінологічний сектор (структурно (на прикладі Чорноморської регіональної митниці) відділ боротьби з незаконним переміщенням наркотиків складається з начальника відділу, одного головного інспектора, одного старшого інспектора і двох інспекторів, а кінологічний сектор при відділі — з одного старшого інспектора і інспектора).

До основних завдань і функцій відділів та секторів боротьби з незаконним переміщенням наркотиків належать: участь у реалізації державної політики у сфері захисту економічних інтересів держави, шляхом здійснення митної справи в частині боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил; проведення і організація заходів по виявленню (попередженню) та припиненню незаконного переміщення наркотиків, встановленню причин та умов, які сприяють його здійсненню, в тому числі проведення оперативних заходів щодо виявлення та попередження незаконного переміщення наркотиків поза місцем розташування пунктів пропуску через митний кордон або поза місцем і часом здійснення митного оформлення, чи проведення підготовчих дій до таких порушень, у взаємодії з Державною прикордонною службою, МВС, СБ України; реалізація заходів по підвищенню ефективності боротьби з незаконним переміщенням наркотиків, виявлення шляхів, способів і механізмів його здійснення, причин, що до цього призводять, та умов, що цьому сприяють, і на основі проведеного аналізу впроваджувати заходи, направлені на посилення боротьби з цим правопорушенням; організація по збору, узагальненню й аналізу інформації, яка надходить від оперативних підрозділів митниць, правоохоронних органів (шляхом підтримання контактів у робочому стані із співробітниками Державної прикордонної служби, МВС, СБ України), інших організацій, підприємств та приватних осіб про наміри здійснення незаконного переміщення наркотиків (про місце і час такого переміщення і т. ін.) і розроблення заходів по реалізації такої інформації; здійснення постійного контролю за оперативним станом у пунктах пропуску (з виїздом у ці пункти), вивчення та прогнозування напрямків і тенденцій незаконного переміщення наркотиків [4].

Як ми вже відмічали, зусилля підрозділів по боротьбі з контрабандою наркотиків митниць орієнтуються на вивчення, попередження, виявлення та припинення спроб вчинення контрабанди наркотиків на найбільш імовірних каналах їх переміщення через митний кордон України, а також способів їх приховування та засобів транспортування. На цьому слід зупинитися окремо.

Наркоситуацію, яка склалася на різних ділянках кордону нашої країни, можливо відобразити таким чином: східна ділянка (кордон із Російською Федерацією) характеризується тим, що її межами проходять шляхи переміщення товарів і предметів із країн Середньої Азії й Кавказу, де історично вирощують та вживають наркотики рослинного походження. У зв'язку з тим, що в Росії більш високі ціни на наркотичні засоби рослинного походження, то з Молдови

та України до Росії переміщується макова солома, опій і марихуана [5]. Північна ділянка (кордон із Республікою Білорусь та Російською Федерацією) характеризується тим, що має вихід через територію Білорусі на північний захід Росії і до країн Балтії. Використання наркоділками території Республіки Білорусь для транзиту пов'язано з тим, що між Республікою Білорусь і Російською Федерацією відсутній митний контроль. Переважно в цьому напрямку переміщується наркотична сировина, яка має попит у країнах Балтії та Росії. Крім цього, з цієї ділянки кордону, саме транзитом через територію Росії, де існує значна кількість перевалочних баз, які контролюються переважно азіатськими етнічними угрупованнями, в Україну потрапляє більша частина героїну. Наявність значної кількості об'їзних шляхів на цій ділянці кордону дає можливість наркоперевізникам уникати зустрічі з правоохоронними органами нашої держави. Для переміщення наркотиків на цій ділянці кордону часто використовується автомобільний транспорт. Південно-західна ділянка характеризується тим, що на цій ділянці Україна має спільний кордон із Республікою Молдова та країнами Східної Європи. На цій ділянці кордону в основному переміщуються наркотичні речовини з Республіки Молдова, сільські мешканці якої займаються культивуванням як опійного маку, так і коноплі. Територія України використовується для транзитних перевезень зазначеної наркотичної речовини до Російської Федерації. До того ж часто використовується залізничний транспорт. Одночасно митний кордон України з країнами Східної Європи й Республікою Молдова використовується для транзитного переміщення «важких» наркотиків (героїн, кокаїн), які незаконно ввозяться через східний і причорноморський регіон для подальшого транспортування в країни Західної Європи. Об'їзними шляхами, а також човнами через ріку Дністер, наркотична сировина поза митним контролем ввозиться в Україну. Подальше завантаження наркотиків до поїздів на залізничних станціях дає змогу перевозити їх у Росію та інші країни СНД. Південна ділянка (Чорноморське та Азовське узбережжя). Географічне розташування України щодо країн-виробників і країн — споживачів наркотиків ставить нашу державу в один ряд із країнами, через які проходить транзит значної кількості наркотичних засобів (Росія, Польща, Данія, Болгарія). Близькість Туреччини, яка в значній мірі виступає диспетчером у постачанні наркотиків, визначає можливість їх незаконного переміщення транзитом через територію України в країни Західної Європи. Одним із найчастіше використовуваних для переміщення наркотиків транспортних засобів на цій ділянці кордону є морський.

Для переміщення наркотиків в Україну та через її територію використовуються всі можливі засоби, але залізничний транспорт — це один із найчастіше використовуваних засобів переміщення вищезазначених предметів контрабанди через митну територію України. З метою уникнення кримінальної відповідальності переважно використовується «безгосподарний» метод контрабанди наркотиків. При цьому часто використовуються технологічні порожнини, ємності для вугілля, міжстельовий простір над туалетами й тамбурами вагонів, рундуки під сидіннями, сміттєві баки, люки над електроцитами, акумуляторні ящики,

вентиляційні люки тощо. Часто наркодільки переміщують наркотичні засоби незначними партіями за допомогою незареєстрованих посилок — передач, які на одній із залізничних станцій передаються провідникам вагонів, а в пункті призначення таку посылку отримує адресат [5]. На частку автомобільного транспорту припадає значна кількість випадків затримання. В автотранспорті для приховування наркотиків теж часто використовуються технологічні порожнини. Кількість фактів виявлення наркотичних речовин, що переміщуються на морському транспорті, значно нижча, ніж на автомобільному та залізничному. Це пов'язано, перш за все, зі складністю здійснення якісного огляду. Крім того, проведення ретельного огляду вантажів, що переміщуються морським транспортом, ускладнюється їх значною кількістю й обмеженими можливостями митниць в їх розвантаженні й використанні кінологічних команд. Повітряний транспорт приваблює контрабандистів швидкістю доставки вантажу на необмежені відстані й використовується ними досить часто. При цьому слід зазначити, що наркокур'єри, які послуговуються цим транспортом, нерідко використовують внутрішньопорожнинний спосіб приховування наркотичних речовин. Існують способи переміщення наркотиків з використанням міжнародних поштових відправлень та міжнародних експрес відправлень. Щодо цього способу переміщення можливо стверджувати, що поштові та кур'єрські канали використовуються для переміщення незначних партій наркотиків, але великі обсяги міжнародних експрес-відправлень і поштових відправлень, їх неповний огляд та спрощене митне оформлення, відсутність безпосередніх виконавців можуть зробити в майбутньому такий засіб переміщення наркотиків досить привабливим.

Як ми вже зазначали вище, до основних завдань відділів і секторів по боротьбі з незаконним переміщенням наркотиків належить «...проведення оперативних заходів щодо виявлення та попередження незаконного переміщення наркотиків поза місцем розташування пунктів пропуску через митний кордон або поза місцем і часом здійснення митного оформлення... у взаємодії з Державною прикордонною службою, МВС, СБ України», тобто мова йде про так званий метод контрольованої поставки, при якому допускається під контролем і оперативним наглядом правоохоронних органів ввезення, вивезення чи транзит наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів із метою визнання кримінальними злочинами дії осіб, які беруть участь у вчиненні правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів.

Порядок проведення контрольованої поставки визначається ст. 317 Митного кодексу України (прийнятий Верховною Радою України 11 липня 2002 року і набрав чинності з 1 січня 2004 р.) та спільним наказом Держмиткому, МВС, СБУ та Держкомкордону України від 14.08.95 р., 383 дек «Інструкція Про порядок проведення контрольованої поставки наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів»³. Згідно з цією інструкцією, *контрольована поставка* — це комплекс оперативно-розшукових та інших заходів, що проводяться митними та державними органами (підрозділами), які мають право здійснювати оперативно-розшукову діяльність, при яких партія наркотичних

засобів, психотропних речовин та прекурсорів, що незаконно переміщується або така, що викликає підозру і про яку стало відомо митним та правоохоронним органам, допускається під контролем і оперативним наглядом цих органів до ввезення в Україну, вивезення з України або транзиту через її територію.

Аналізуючи це поняття, ми можемо констатувати, що на даний час проведення відповідної поставки митними органами України можливе тільки спільно з правоохоронними органами нашої держави (що відбувається постійно) чи у взаємодії з правоохоронними та митними органами іноземних країн. При спільній співпраці митних і правоохоронних органів України під час проведення контрольованої поставки наркотиків, митні органи залучаються тільки у тому випадку, якщо наркотичні засоби, психотропні речовин та прекурсори перетинають митний кордон України (ввезення, вивезення, транзит). Тобто митники виконують невелике коло визначених заздалегідь дій по підготовці і проведенню контрольованої поставки тільки в зонах (постійних чи тимчасових) митного контролю і не в змозі (більш правильно говорити — «повністю залежні» від правоохоронних органів у питанні організації і проведенні такої поставки) самостійно проводити зазначений метод боротьби з контрабандою нарковмісних речовин⁴. На нашу думку, ця ситуація насамперед пов'язана з такими чинниками: по-перше, з тим, що спеціалізовані підрозділи Держмитслужби не мають право проводити оперативно-розшукову діяльність, а митній службі України ще не надано статусу суб'єкта Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність»⁵, але, враховуючи специфіку роботи митних органів України у сфері боротьби з контрабандою наркотиків, доцільно внести (якомога скоріше) конкретні пропозиції і удосконалити чинне законодавство України, тобто прийняти в новій редакції та провадити в життя Закон України «Про внесення змін та доповнень в Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність»⁶ (з метою надання спеціальним підрозділам митних органів (підрозділам організації боротьби з контрабандою та порушенням митних правил, до яких входять і відділення та сектори по боротьбі з незаконним переміщенням наркотиків, і підрозділам власної безпеки) права на проведення оперативно-розшукової діяльності, а митній службі України — статусу суб'єкта Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність»). По-друге, організація і проведення «контрольованої поставки» наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, як правило, починається з попереднього інформаційного забезпечення. Спочатку вивчається й аналізується вся інформація, що стосується відповідної проблеми, потім висувуються версії і формулюються завдання, здійснюється розрахунок сил і засобів, визначається послідовність дій і тому подібне, але інформація, яка «добивається» для проведення «контрольованої поставки», як правило, потрібна не тільки оперативним працівникам правоохоронних органів України (МВС, СБ України, Держприкордонслужбі) чи підрозділу правоохоронного органу, який отримав цю інформацію, але й спеціалізованим (оперативним) ланкам системи митних органів України. Тому для нормального функціонування правоохоронних і митних органів України при проведенні «контрольованої поставки» наркотиків необхідно створити спеці-

альний механізм, що дозволяє користуватися інформацією, що надходить до правоохоронних органів щодо незаконного переміщення нарковмісних речовин через митний кордон України. Відповідно до цього слід зазначити, що Держмитслужбою було розроблено, але все ще не погоджено з різними правоохоронними органами проект інструкції «Про вдосконалення механізму оперативного обміну інформацією між Держмитслужбою, Міністерством внутрішніх справ, Службою безпеки, Держприкордонслужбою, Державною податковою адміністрацією щодо юридичних і фізичних осіб, що підозрюються у причетності до злочинної діяльності, в тому числі до контрабанди, про виявлені злочини, обставини їх підготовки». На даний час усі відомства, крім Служби безпеки України, погодили проект інструкції та висловили зацікавленість у її скорішому прийнятті. Також Держмитслужба спільно з Міністерством внутрішніх справ, Службою безпеки, Держприкордонслужбою, Державною податковою адміністрацією погодила проект «Порядку взаємодії та зв'язку між посадовими особами Держмитслужби, МВС, СБУ, ДПА, Держприкордонслужби, уповноваженими на здійснення прямих контактів у боротьбі зі злочинністю». На даний час здійснено обмін списками таких посадових осіб, але зв'язки з ними підтримуються тільки в робочому порядку. Скоріше прийняття зазначених документів повинно удосконалити взаємодію митних і правоохоронних органів в частині надання митним органам оперативної інформації. При цьому варто зазначити, що, як свідчить практика, удосконалення постійного обміну оперативною інформацією між митними (у системі митної інфраструктури за діяльність, наприклад, з Інтерполом чи Європолом⁷ або з митними органами іноземних країн відповідні сектори міжнародного співробітництва в розслідуванні митних правопорушень регіональних митниць (митниць прямого підпорядкування, митниць)) та правоохоронними органами України та інших європейських держав⁸ і проведення спільних широкомасштабних оперативних заходів відіграло б дуже велику роль у припиненні розповсюдження не тільки наркотичних засобів та інших небезпечних предметів, а й взагалі в припиненні будь-яких проявів контрабандної діяльності. А поки що українські митники, котрим не завжди правоохоронні органи як нашої держави, так і зарубіжних країн надають оперативну інформацію стосовно незаконного переміщення наркотиків, з метою недопущення зі свого боку провалу операції по методу контрольованої поставки і пропуску наркотиків у нашу країну (у тому випадку, коли не було спільної наради керівників відповідних правоохоронних органів із представниками Держмитслужби (маються на увазі начальники структурних підрозділів центрального апарату ДМСУ та начальники деяких митних органів); коли співробітники митних органів власними силами проводять зазначену операцію без попереднього повідомлення відповідних правоохоронних органів) по «методу» контрольованої поставки, Держмитслужба розробила низку першочергових дій та заходів⁹ (виконання цих дій потрібне для того, щоб у Держмитслужби був би час з'ясувати обставини такого контрабандного переміщення наркотичних речовин із відповідними правоохоронними органами (чи без них) та прийняти рішення про проведення операції «контрольована по-

ставка» чи про вилучення контрабанди відповідних наркотичних речовин) співробітників митниць, спрямованих на виявлення контрабанди наркотиків.

Але не тільки чітко окреслені дії, які наведені в посадових інструкціях, допомагають інспекторському складу митниць виявляти контрабанду наркотиків чи проводити контрольовану поставку нарковмісних речовин. Величезну роль у боротьбі українських митників із наркозлочинністю на митному кордоні відіграють заходи профілактичного впливу, які складаються з: 1) візуального спостереження і професійних навичок; 2) уміння вивчати паспортні дані, декларацію, вантажні та інші документи, маршрути слідування вантажу та приватних осіб, інших установчих даних; 3) аналізу наявних установчих і оперативних даних; 4) облік вантажів і приватних осіб «групи ризику»; 5) проведення ретельного догляду з умілим використанням технічних засобів митного контролю; 6) проведення кінологічного огляду; 7) проведення експрес-аналізу; 8) відробки оперативних заходів із виїздом мобільних груп у зони можливого переміщення наркотиків; 9) бажання і вміння інспекторського складу виявляти незаконне переміщення наркотичних засобів, уміння розпізнати види наркотиків візуально, знати їхні характерні особливості, канали і методи їх транспортування, особистої відповідальності перед собою за ввірену ділянку митного контролю.

До цього слід додати ще і те, що більшість вилучень наркотиків чи проведених успішно контрольованих поставок (до яких залучались українські митники) стала можливою завдяки чітко налагодженій роботі підрозділів по боротьбі з незаконним обігом та переміщенням наркотиків, підрозділів по боротьбі з контрабандою та порушеннями митних правил, інспекторського складу митниць і, безперечно, їх високому професіоналізму.

Примітки

1. Виходячи з цього ми можемо навести деякі статистичні дані за I півріччя 2004 року. Так протягом I півріччя 2004 року митними органами України були припинені спроби перевезти 43,2 кілограмів марихуани; 1,02 кілограмів героїну; 0,7 кілограмів кокаїну; 3,2 кілограмів макової соломки; 1,64 кілограмів гашишу й значної кількості психотропних речовин (більше 123 тисяч пігулок та 12,4 тисяч ампул) [1].
2. З 1994 року пазва, структура та штатна чисельність цих підрозділів по боротьбі з контрабандою наркотиків постійно зміщувалися. На сьогодні в системі Держмитслужби України остаточним нормативним документом (не враховуючи положення про ці відділи та посадові інструкції їх співробітників), який регламентує ключові питання роботи цього підрозділу є Наказ ДМСУ від 04.09.2003 № 591 «Про організаційне вдосконалення діяльності відділень і служб по боротьбі з контрабандою та порушеннями митних правил регіональних митниць і митниць».
3. Але існує ще велика кількість національних нормативних документів, внутрішніх інструкцій та міжнародно-правових актів, які визначають та регламентують порядок застосування методу «контрольованої поставки», до них зокрема належать: Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18.02.92 р. № 2135 (у редакції від 07.03.2002 р.) // Відомості Верховної Ради України. — 1992 — № 22; Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: Закон України від 30.06.1993 р., № 334-1-XII; Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів: Закон України від 15.02.1995 р. № 60/95-ВР; Про затвердження Постанови по організації і здійсненню органами внутрішніх справ боротьби з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів: Наказ МВС від 6 липня 1995 р. № 365 дек; Про затвердження Інструкції

- про порядок проведення оперативної закупівлі та контрольованого постачання предметів, товарів, у тому числі заборонених до обігу, у фізичних та юридичних осіб незалежно від форм власності: Спільний наказ МВС, СБУ і ДПА від 30.11.2001 р. № 1065дск/307дск/482дск; Міжнародно-правові акти: Про боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин»: Конвенція Організації Об'єднаних Націй від 20 грудня 1988 року; Про боротьбу проти транснаціональної організованої злочинності: Конвенція Організації Об'єднаних Націй від 12 грудня 2000 року.
4. Наше твердження закріплює і практика. Так з метою виявлення джерел і перекриття каналів переміщення наркотиків в Україну (протягом усього 2003 року) було проведено 3 контрольовані поставки: 2 — наркотичних засобів та 1 — психотропних речовин. Усі вони були проведені митними органами у взаємодії з підрозділами СБУ [6].
 5. Але прийняття згаданого законопроекту не вирішить усіх проблемних аспектів виникаючих під час боротьби митних органів України з наркозлочинністю. Потрібно прийняти такі законопроекти, які були ініційовані Держмитслужбою України і які перебувають на розгляді у Верховній Раді України: «Про внесення змін і доповнень до Кримінально-процесуального кодексу України» (йдеться про падаючі відділам дізнання та боротьби з митними правопорушеннями відділень по боротьбі з контрабандою та порушеннями митних правил статусу органів досудового слідства); «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про боротьбу з корупцією»» (йдеться про наділення підрозділів (відділів) внутрішньої безпеки митних органів право на складання протоколів про корупційні дії відносно посадових осіб митної служби України); «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про судову експертизу»» (йдеться про надання митним лабораторіям регіональних митниць статусу судово-експертних установ).
 6. До речі, на території колишнього Радянського Союзу тільки митні органи України і Казахстану, а в Європі — Албанії ці володіють правом на проведення оперативно-розшукової діяльності.
 7. Хотілось би відмітити, що у Державній митній службі України в останній час «вибудувались» дуже плідні стосунки з митними структурами Євросоюзу і не тільки в правоохоронному аспекті. Так на запрошення Євромитниці в лютому 2004 року відбулася робоча зустріч голови Держмитслужби України з директором Євромитниці паном Мартіном Брауном, під час якої підписано Меморандум про взаєморозуміння, затверджено Робочу програму виконання Контракту технічної допомоги з реформування та модернізації митної служби України «Митниця-7» за програмою Тасіс. Також відбулись дві зустрічі (у березні та травні 2004 року) з Генеральним директором Генерального директорату Європейської Комісії з питань оподаткування та митного союзу. Були обговорені питання співробітництва України з ЄС у галузі митної справи, серед яких найважливішими були: загальноєвропейські тенденції розвитку митних служб і зокрема посилення їх правоохоронних функцій, а також падаюча допомоги з боку ЄС в облаштуванні українських кордонів; створення у складі Комітету по співробітництву з ЄС окремого Підкомітету з митних питань; стан і перспективи реалізації контракту «Митниця-7» програми Тасіс; поглиблення співпраці у сфері транзиту та запровадження функціонування в Україні системи інтегрованого митного тарифу (аналог системи ТАКІС ЄС).
 8. Як приклад плідної і задалегідь узгодженої співпраці можливо навести результати широкомасштабної міжнародної операції «TRUCK STOP», яка проводилась з 8 по 20 квітня 2002 року і у якій брали участь 29 європейських країн і метою якої була боротьба з контрабандою героїну та інших наркотичних засобів на різних відгалуженнях «Балканського» та «Шовкового» шляхів. Найвагомішим результатом цієї операції стало вилучення українськими митниками (Чорноморської регіональної митниці) найбільшої в Україні партії героїну вагою 203,39 кілограмів, що переміщувався у вантажному автомобілі-рефрижераторі з Туреччини (транзитом через Україну) до країн Західної Європи.
 9. Про затвердження типового положення про заходи, які проводять співробітники митниць при виявленні контрабанди наркотиків: Наказ ДМКУ від 02.11.92 р. № 202 дск // Збірник наказів та розпоряджень Державного митного комітету України: Для службового користування. — К., 1994. — Вип. 1 [7].

Література

1. Підсумки роботи митних органів України за I півріччя 2004 року: Інформаційний бюлетень Державної митної служби України. — К.: Вид-во ДМСУ, 2004. — С. 33.

2. Про стан виконання плану першочергових заходів Державної митної служби України щодо реалізації доручень, які Президент України надав митним органам на розширеному засіданні колегії Держмитслужби 26 листопада 2001 року. — К.: Держ. митна служба України, 2002. — С. 56.
3. Положення про Управління організації боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил: Наказ Держмитслужби України від 02.08.2002 № 422.
4. Положення про сектор боротьби з незаконним переміщенням наркотиків відділення по боротьбі з контрабандою та порушеннями митних правил Миколаївської митниці: Наказ Миколаївської митниці від 30.10.2003 р. № 523.
5. Боротьба з контрабандою наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів: Інформаційно-аналітичний бюлетень Управління організації боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил Державної митної служби України (Інформація, розміщена в даному бюлетені, призначена лише для службового використання). — К., 2003. — С. 7, 10.
6. Підсумки роботи митних органів України за 2003 рік: Інформаційний бюлетень Державної митної служби України. — К.: Вид-во ДМСУ, 2004. — С. 47, 48, 121.
7. Про затвердження типового положення про заходи, які проводять співробітники митниць при виявленні контрабанди наркотиків: Наказ ДМКУ від 02.11.92 р. № 202 дек // Збірник наказів та розпоряджень Державного митного комітету України: Для службового користування. — К., 1994. — Вип. 1. — С. 223.

УДК 341.96:347.7

*И. С. Иванченко,
аспирантка кафедри міжнародного права ОНЮА*

ПОНЯТИЕ И ПРИЗНАКИ МЕЖДУНАРОДНОЙ СДЕЛКИ

Роль, которую играет то или иное государство в мировой торговле, во многом определяет его авторитет как члена мирового сообщества. Очевидно, что внешнеэкономическая деятельность объективно является неотъемлемой частью экономики любого в той или иной мере экономически развитого государства. В настоящее время во внешнеэкономической деятельности принимают непосредственное участие десятки тысяч предприятий, предпринимателей, которым необходимо ориентироваться в тонкостях внешнеэкономической деятельности, основу которой составляет внешнеэкономический договор (контракт).

Становление Украины как независимого, суверенного государства и полноправного члена мирового сообщества напрямую связано с вхождением ее и субъектов хозяйственной деятельности, действующих на ее территории, в систему мировых хозяйственных связей. Отношения между элементами этой системы опосредуются через заключение различного рода международных коммерческих сделок.

Правовому регулированию внешнеэкономических сделок посвящено много работ как отечественных, так и зарубежных ученых и ведущих специалистов в области международного частного права, среди которых К. Шмиттгофф, М. М. Богуславский, В. П. Звекон, И. С. Зыкин, А. А. Попов, Г. Ф. Фединак и др. Однако активизация внешнеэкономической деятельности Украины, которая становится все более заметной составной частью хозяйственной деятельности государ-